

GAZETA KORRESPONDENTA WARSZAWSKIEGO Y ZAGRANICZNEGO.

Z WARSZAWY DNIA 17. STYCZNIA ROKU 1800. w PIĄTEK.

z Wiednia dnia 7. Stycznia.

Arcy-Xiąże Jozef Palatyn Węgierski wraz z małżonką swoją przyjechali do miasta tu-tejszego na dniu 5. t. m. w towarzystwie Cesarstwa Ichmość, którzy wyjechali na przeciw im do *Stammerdorff*.

Podług raportow z *Pragi* F. M. Xiąże Su-warow na d. 26. Grudnia dawał w domu swoim wielki bal dla Szlachty i officerow tak Cesarzkich iako i *Rosyjskich*.

Gazeta Dworska wytawiając obraz wypadkow zeszłego roku 1799. kończy go temi słowy „Jeszcze jednak niebezpieczeństwa zupełne nie przemieły, gdy ten, który teraz fterem potęgi *Francuzkiey* kieruje, wysłał Generałów do *Włoch* i *Niemiec* dla zachęcenia woysk do nowych zwycięstw, a na publiczney uczcie spełnia zdrowie powtornego unięścia do *Medyolanu*.”

z Londynu dnia 21. Grudnia.

Podług listow z *Madras* pod dniem 22. Sierpnia, podział krajow *Tippo-Saiba* już został ułożonym. Potomek *Hyder-Alego* otrzymał iako Wazał hołdowniczy *Anglij* ieden powiat i miasto *Mysore* na rezydencyą, drugą część wezmie nasz sprzymierzeniec *Nizam*, a reszta z miastem *Soringapatnam*, portem *Mangalore* i wszystkimi posiadłościami na brzegach *Malabarskich* dostanie się kompanij *wschodnio-Indyjskiey*. Dzieci *Tippa* zostaną w fortecy *Velore* pod dozorem Pułkownika *Daveton*. Jedną część zdobyczy w *Seringapatnam* zaig-tety ieden million funtow wynoszący, Kompania pożyczyla od armij z procentem po 8. od sta. Udział dla Generała *Harris* w tey zdobyczy wynosi 300,000. funtow. Lord *Mornington* gubernator, otrzymał gwiazdę dyamentową, którą *Tippo* nosił. Zawoy wojenny i pałasz jego, oddany jest Lordowi *Cornwallis*, a biblioteka jego złożona będzie w tuteyszym oryentalnym muzeum. W *Seringapatnam* znalezione dwa tyśiące armat i niezmiernie zapasy żywności. Syn Generała *Harris* z sztandarami *Mysore* i chorągwiemi *Tippa* jest w drodze do Londynu.

Admirał *Francuzki Sercey*, o którym dawno mowiono, iż umarł, żyje spokojnie w *Jawa*.

Stary Cesarz *Chiński Kien-Long* umarł. Następca po nim jest syn iego *Kaśling*, który od dwóch już lat rządu państwa sprawował.

W przyładku *Dobrej nadziei* mieszkańcy zawsze ku nam nieprzyjazne skłonności okazują.

Nasza wielka flotta ieszcze nie wypłynęła i Lord *Bridport* ieszcze niełożył kommandy.

Admirałowi *Nelson* z powodu kapitulacyi *Rzymu* mocne tu czynią zarzuty, i przypisują zezwolenie na tak korzystne dla *Francuzow* warunki, chęci sławy, aby on sam ieden tylko był oswobodzicielem państwa *Rzymskiego*. Ma on otrzymać ieszcze polutki w okrętach.

Generał *Abercrombie* z powodu wyprawy do *Hollandyi* miał się z rządem poróżnić.

Rabunki bardzo się tu wzmagają. Niedawno poseł Cesarzki w wieczor o godzinie 6. pod *Margate* został przytrzymany w powozie swoim od 2 rabusiow, którzy jednak przełali tylko na zabranie mu gwineow.

Ponieważ wielki niedostatek żywności trwa ciągle, przeto zaczynaia tu teraz robić chleb z ryżu.

z Paryża dnia 30. Grudnia.

Na dniu 25 nowa Konstytucya zupełnie w czynność zaprowadzoną została, pomimo tego iż wota za przyięciem lub odrzuceniem iey z departamentow nie nadeszły. Konsulowie *Buonaparte*, *Cambaceres* i *Lebrun* weszli na swoje urzędy rownie iak Senat konserwatorow ktorego *Sieyes* jest Prezydentem, i Rada Stanu.

Na dniu 26 Kommissye prawodawcze zakończyły prace swoje, a Trybunat i ciało prawodawcze rozpoczną sessye swoje na dniu 1. Stycznia.

Członkami Trybunatu mianowane są następujące osoby:

„*Goupil Prefeln* syn; *Sedillez*, *Laloi*, *Laussat*, *Chassiron*, *Caillemer*, *Daunou*, *Bollay* z *Meurthe*, *Chazal*, *Chenier*, *Chabaud* - *Latour*, *Jacqueminot*, *Emil Gaudin*, *Barra* (z *Ardenes*), *Thiefsé*, *Ludot*, *Thibaut*,

Arnould (z Sekwany), Berenger, Mathieu, Gourlai, Beauvais, Barret (z Lys), Delpierre, Mallarmé, Fabre (z Aude), Jaré Panuiliers, Picault, Challan (z Sekwany i Oizy), Bosc (z Aude), Vezin, Carret (z Rodanu), Lecoite-Puyraveau, Chenard (z Mozy), Dieudonné, Jan Debry, Boutteville-Dumetz, Courtois, Chabot (z Allier), Guttinger, Hugut, Leharry, Lejourdan (od uścia Rodanu), Mouricault, Miot, Mongez, Leroi, Roujoux, Andrieux, Bailleul, Garat-Mailla, Hubé, Imbert (od Sekwany i Marny. Ci wszyscy byli dotąd Deputowanemi. Barthelemy (z Correz), Bezard, Birouze-Liniers, Grenier (z Puy-de Dôme), Cambe, Coëte, Cureé, Duchesne, Echassériaux starszy, Faure - Favart, Gillet-Lajacqueminière, Gillet (od Sekwany i Oizy) Guinard, Labrousse (z Gironde), Legier (z Forets), Goupil-Duclos, Males, Malherbe, Parent-Réal, Penieres, Portiez (z Oizy), Gallois, Desmoussaux, Benjamin-Constant, Gannilh, Desmeuniers, Trouvé bywszy wydawca Monitora, Guinguené, Jarry starszy, Chauvelin bywszy Poseł w Anglii, J. B. Say Redaktor Dekady Filozoficznej, Jacquemont, Noël bywszy Poseł w Hollandyi, Lagonidéc, Perrée (z Manche), Boisjohn, Adet bywszy Poseł w Filadelfii, Laromignieres, Duveyrier, Riouffe sławny autor historyi o więzieniach, Savoy-Rollin, Fermont, Dubois (z Voges), Desrenaudes prawa ręka Taleyranda.

Instalacja Konsulow odpawiła się z wielką okazałością w przytomności niezmiernej liczby ludu.—Zaraz dnia 25. *Buonaparte* wydał następujące wyroki.

„Ja (*Buonaparte*) Pierwszy Konsul Rzpltey, mianuję Ob. *Lucyana Buonaparte* (brata) Ministrem wewnętrznym. Ob. *Abrial* ministrem sprawiedliwości, Ob. *Maret* sekretarzem stanu, a Ob. *Lagarde* generalnym sekretarzem Konsulow. „

Inni ministrowie są utrzymani. *Abrial* nie chciał przyjąć urzędu Senatora, a *Laplace* po którym następuje *Lucyan Buonaparte* wszedł do Senatu. Nowi Ministrowie obiel niezwłocznie urzędy swoje.

Zaraz w dniu instalacji swojej *Buonaparte* wydał proklamacyą w następującej osnowie:

W IMIE LUDU FRANCUSKIEGO.

Buonaparte Pierwszy Konsul Rzeczypospolitey do Francuzow.

„Zrobić Rzpłtę drogą dla Obywatelow, szanowną dla obcych, a groźną dla nieprzyjaciół, to są obowiązki, któreśmy wzięli na siebie przy objęciu najpierwszej władzy w Narodzie.

Rzeczpospolita będzie drogą dla obywatelow, kiedy prawa, i wszystkie urządzenia władz nosić będą zawsze na sobie cechę miłości porządku, sprawiedliwości i umiarkowania.

Bez porządku Administracya staie się zamieszaniem, nie masz tam ani skarbu, ani kredytu publicznego, a z upadkiem tego upada także majątek osob prywatnych.

Bez sprawiedliwości rodzą się same tylko partye, ciemniźciele i ofiary uciemiężeń.

Umiarkowanie równie rządowi jak narodom wysoki charakter nadaie. Zawsze towarzyszyć zwykło potędze i trwałości ustaw społecznym.

Rzeczpospolita będzie szanowną u obcych, kiedy w ich niepodległości, umie kazać szanować własną swoją niepodległość i kiedy rzetelnie dochowa obowiązkow w jakie weszła podług prawideł mądrości.

Zostanie nakoniec groźną dla nieprzyjaciół, kiedy armie swoje lądowe i morskie postawi w wysokiej sile, kiedy każdy z jej obrońcow, znajdzie familią w korpusie do którego należy, a w tej familij udział dla siebie cnoty i sławy, kiedy officer ukształcony przez długie prace, w sprawiedliwym awansie znajdzie nagrodę, iaka się talentom i trudom jego należy.

Na takowych zasadach gruntuie się trwałość Rządu, pomysłoność handlu i rolnictwa, wielkość i szczęście narodow.

Wystawiając ie, położyliśmy razem dla siebie prawidła podług których sądzieni będziemy. *Francuzi*, powiedzieliśmy wam jakie są nasze obowiązki, wy nam powiecie czy ich dopełniemy. „ (Podpisano) *Buonaparte*.

Sekretarz stanu *Maret*.

Druga pod tymże dniem do żołnierzy *Francuzkich* Proklamacya iest w osnowie następującej:

„Żołnierze. Kiedy Ludowi *Francuzkiemu* przyrzekłem pokoy, byłem tłumaczem myśli waszych bo znam waszą odwagę. Jesteście temniż samemi rycerzami, którzy *Hollandyą, Ren i Włochy* zdobyli. Zadnego niema pomiędzy

wami, któryby wielu nie odbył kampaniów, i któryby niewiedział o tym, iż najistotniejszą własnością żołnierza jest, znosić niedostatek z stałością. Kilka lat złej administracji nie mogą być w jednym dniu naprawione. Jako pierwszy urzędnik Rzpltey, będzie dla mnie rzeczą nader miłą, kiedy całemu Narodowi doniosę o tych korpusach, które przez swoją karność i odwagę zaśluzą na to, iż będą ogłoszone za podpory oyczyzny. Żołnierze! Przyjdzie czas kiedy stanę w pośrodku was, a zdumiała Europa przypomni sobie, iż z pokolenia walecznych pochodzicie.,

(Podpisano) *Buonaparte.*

Trzecia Proklamacya do Armij *Włoskiej* jest następująca:

„Żołnierze! Okoliczności przytrzymujące mnie u steru Rządu, nie pozwalają mi abym stanął pomiędzy Wami. Wasze potrzeby są wielkie, lecz użyte są już wszelkie środki do zaspokojenia onych. Pierwszą własnością każdego żołnierza jest stałość i karność, waleczność jest dopiero drugą jego własnością. Żołnierze! Rozmaite korpusy opuściły stanowiska swoje, i głuchemi się stały na głos dowódców swoich, do takowych należy 17ta lekka Pułbrygada. Coż to? czy już wymarli wszyscy waleczni wojownicy pod *Castiglione Rivoli* i *Neumark*? Woleliby oni raczej zginąć pod ów czas, niż opuścić chorągwie swoje, potrafiliby młodych swoich kolegów do honoru i ich obowiązków przyciągnąć. Żołnierze. Mówicie, iż podział pomiędzy was potrzeb do życia, nie proporcjonalnie był czynionym. Cożbyście robili gdybyście tak jak 4ta i 22ga pułbrygady lekkie a 18ta i 32 pułbrygady liniowe znajdowały się wśród puszcz i stepów bez chleba i wody, przymuszeni jeść konńskie i mułowe mięso. Zwycięstwo przynieśże nam żywność (mówili oni) a wy! opuścacie wasze chorągwie? Żołnierze krain *Włoskich*, nowy Generał dowodzi wami, był on w najpiękniejszych dniach sławy waszej, zawsze na czele przedniej straży. Zaufajcie mu, a on wprowadzi znowu między szeregi wasze zwycięstwo. Każę sobie codziennie zdawać raport o sprawowaniu się wszystkich korpusów, a mianowicie 11tey lekkiej i 63 liniowej dywizyi. Zaśluzą one sobie na nowe zafanie które w nich dawniej pokładałem.

(Podpisano) *Buonaparte.*

Konsulowie wydali także wyrok względem skazanych na deportacyą w treści następującej:

„Niżej wymienionym osobom dozwolono jest, powrócić znowu do krajów Rzeczypospolitey, i pokazać się w obrębach im wskazanych, gdzie pod dozorem ministra Policji zostawać mają. Jako to: *Barthelemi, Carnot, Lafon-Ladebat, Doumère, Duplantier, Cochon, Portalis,*

Muraire, Praire, Montault, Quatremere-Quincy, Simeon, Villaret Joyeuse, Barbé Marbois, Barrerew Paryżu. Boissy d'Anglas w Annanay, Couchery i Morgan w Besançon, Delahaye i Lemarchand — Gomicourt w Rouen. Delarue w Charité nad rzeką Loire, Dumolard w Grenoble, Duprat w Tartas, Gau i Madier w Auxerre, Jourdan z Marsylii w Orleans, Mersan w Beaugency, Noailles, Pavie i André w Tuluzie, Marc Curtin, w Auxonne, Pastoret i Job Aimé w Dijon, Polissard w Maçon, Bornes w Puy, Paradis w Antwerpij, Lhomond w Nevers, Saladin w Valenciennes, Vaublanc w Melun, Dumas w Sens, Vadier w Chartres.,

Znaczniejsze artykuły wyroku Konsulów względem urządzenia Rady Stanu są następujące:

„Konsulowie Rzeczypospolitey postanawiają: Rada Stunu składać się będzie z 30. do 40. członków. Powszechnie Rady Stanu zgromadzenie zbierać się tylko będzie za zwołaniem Konsulów. — Prezydentem w takim zgromadzeniu mieć będzie pierwszy Konsul, a w nieprzytomności jego, jeden z dwóch drugich. Ministrowie mogą być przytomni takowemu zgromadzeniu Rady Stanu, lecz głosy ich nie będą rachowane. Prezydenci 5. wydziałów Rady Stanu, będą na rok jeden przez pierwszego Konsula mianowani. — Pięciu członków Rady Stanu mają oddzielne zlecenie zatrudnienia się rozmaitemi częściami administracji, mianowicie temi, które się do instrukcji ściągają. Każdy w swoim względzie utrzymywać będzie korespondencyą, odbierać rapporta, tudzież podawać Ministrom projekta, a ci Konsulom je przelożą. Jeden z tych członków utrzymywać będzie interesa względem lasów narodowych, drugi względem dóbr narodowych, trzeci względem mostów i grobel, tudzież kanałów żegluge ułatwiających, czwarty względem nauk i kunsztów, piąty względem osad. — Propozycya do prawa lub urządzenia względem administracji publiczney, będzie podawana od samych Ministrów. Jeżeli Konsulowie przyjmą ich zdanie, na ów czas projekta odeszłą do sekcji przyzwoitey dla ułożenia z niego prawa lub urządzenia. Zaraz po skończoney robocie, Prezydent sekcji uda się do Konsulów dla uwiadomienia ich o tym. Pierwszy Konsul zwołuje zaraz powszechne zgromadzenie Rady Stanu, projekt będzie roztrząsany podług raportów sekcji, a Rada Stanu opinią swoją wraz z powodami Konsulom przedstawia. — Jeżeli Konsulowie przyjmą projekt, na ów czas uchwalają wyrok rządowy, albo jeżeli projekt prawa się tyczy, posyłają go do ciała prawodawczego. W ostatnim przypadku pierwszy Konsul mianuje pomiędzy Radcami Stanu jednego lub więcej mowców, dla przelo-

żenia projektu do prawa i popierania onego. Jeżeli Rząd cofnie projekt prawa, na ów czas dzieje się to przez poselstwo. — Rada stanu rozstrzyga spory między administracyami i trybunałami zasze, tudzież spory, które przełożone były ministrom, nakoniec wyjaśnia myśl prawa jeżeli Konsulowie wezwą ją do tego. — Rada stanu ma sekretarza generalnego, którego obowiązkiem będzie przesyłać zdarzające się interesa od iedney sekcyi do drugiej, trzymać pióro w powszechnym zgromadzeniu Rady, i w oddzielnych zgromadzeniach, które prezydenci sekcyy w każdej dekadzie zbierać będą, przedstawiać Konsulom treść pracy zgromadzenia powszechnego, utrzymywać akta powszechney Rady stanu lub oddzielnych sekcyy, ekstrakty podpisywać. Pensya jego jest 15 tysięcy frankow. Ubior radzców stanu będzie w zimie suknia axamitna niebieska, a w lecie jedwabna tegoż koloru białym jedwabiem wyszywane. — Członki, które oddzielnymi częściami administracyi zatrudniać się będą, są Ob. *Chaptal* instrukcyą publiczną, *Reigniers* dobrami narodowemi, *Lescaulier* osadami, *Cretet* pracami publicznymi.

Na dniu 25. Rada stanu odbyła pierwszą sefisyą swoją pod prezydencyą Pierwszego Konsula. Zatrudniała się urzędzeniami względem sefisy Ciała Prawodawczego i Trybunału, tudzież urzędzeniem stosunków Rady stanu z temi ciałami. Pięciu Prezydentów mają Konsulom przynieść projekta względem sposobu iakim Konstytucya w czynność zaprowadzoną być ma. Sekcya interesów wewnętrznych ma podać projekt policyiny i pacyfikacyiny względem departamentow, w których zaburzenia trwają.

Vice-Admirałowie *Morard de Galles* i *Bougainville*, tudzież *Jaqueminot* i Generał *Serrurier* na miejscu *Rederera*, *Regnier*, *Cretet*, i *Abrial*, mianowani są do Senatu Konserwatorów.

Trzysta także członków Ciała Prawodawczego już jest mianowanych. Znajduje się pomiędzy nimi 220. członków z przeszłego prawodawstwa. Inni znaczniejsi są: *Anguis*, *Baraillon*, *Belleville* bywszy Minister w Genui, *Boileau* z *Yonne*, *Bourgeois*, *Benard*, *Cacault*, *Cazenave*, *Crochon*, *Clauzel*, *Cornilleau*, *Dabray*, *Dalphonse*, *Darracq*, *Dezelai-Dagier*, *Delecloy*, *Delpierre* starłszy, *Devinq Thierry*, *Dumas*, *Dupuis*, *Duval* ex-minister Policyi, *Engerrand*, *Echasseriaux* młodszy, *Felix Faulcon*, *Florent Guyot*, *Fournier*, *Fregeville*, *Gauthier*, *Geaffroi*, *Girod*, *Girod-Pouzol*, *Gosuin*, *Gregoire*, *Hardy*, *Fourdan* z *Nieure*, *Kervelegan*, obay bracia *Leclerc*, *Louvet*, *Luminais*, *Massa*, *Metzger*, *Mollevault*, *Pemar-*

tin, *Perrin*, *Poultier*, *Savary*, *Sherlok*, *Leon Sieyes* (brat *Sieyesa*) *Simon*, *Vergniaud* (z wyższego *Vienne*) *Villers &c.*

Obywatel *Tarbé* ex-minister skarbowy dla flabości zdrowia, a Ob. *Daunou* przezik romność, nieprzyieli mieysc w Radzie Stanu. Ostatni w Trybunacie zasiadać będzie. — Na mieyscu Ob. *Demont* ex-deputowany *Crafsous* został mianowany.

Admirał *Truguet* mianowany jest komendantem w *Brest*, a G. *Augereau* szefem armii naszey w *Hollandyi*. List, w którym *Buonaparte* doniósł ostatniemu o tey nominacyi, kończył się temi słowy: „Jeżeli okolicznosci przymuszają mię do tego, abym sam osobiście wojnę prowadził, możesz się naowczas spuścić na mnie, iż nie zostawię cię w *Hollandyi*, i że nigdy nie zapomnę pięknego dnia pod *Castigliano*..”

Minister wojenny ogłosił z listu Generała en chef Armij *Włoskiej* wypis następujący:

„Na dniu 14 Grudnia Generał *Klenau* wkroczył z iednym z *Liorno* przybytem korpusem *Moskalow* do *Riviera di Levante* pod ten czas, kiedy Generał *Kray* Generała *Watrin* w *stano* *wiskach Valtagio* i pod *Bochetta* atakował. Generał *Klenau* posuwał się aż do *Albaro* nie znalazłszy wiele odporu. Forpoczty Generała *St Cyr* cofnęły się wtedy, gdy tenże Generał czynił rozporządzenia do wyruszenia przeciw nieprzyiacielowi, na ktorego zaraz z największą natarczywością uderzył. Przez zręczne obroty Generała *St Cyr*, i przez zapalczywą uśilność naszego woyska, nieprzyaciel został zupełnie pobitym i do ucieczki przymuszonym. Plac boiu okryty był trupem. Dostało nam się procz tego 1800 niewolnika, i 4 armat. Generał *Watrin*, który przy *Bochetta* od znacznie liczniejszego woyska był atakowanym, odparł nieprzyaciela z wielką tegoż stratą.

Nieprzyaciel mając porozumienia w *Genui*, spodziewał się iż przy krytycznym położeniu woysk naszych, lud *Liguryjski* dla niedostatku żywności otworzy mu bramy do tegoż miasta. Lecz żołnierz *Francuzki* zawsze czujący godność swoją, zapomina o swych potrzebach gdy mu walczyć przychodzi; bo niektorzy dla głodu do opuszczenia swych stanowisk przymuszeni, wracają się, łączą swe siły, wpadają na nieprzyaciela, i przez swą odwagę okrywają się zaszczytem.

Strata nasza wynosi do sta w zabitych i rannych. — Osiemdziesiąt okrętów z żywnością, weszło do portow *Liguryjskich*. 150. innych płynęło za nimi, i z portow widziane były.

(podpisano) *Alexander Berthier*.

Z powodu zwycięstwa tego *Buonaparte* pisał do G. St. Cyr list następujący:

Buonaparte Pierwszy Konsul Rzpltey do Generala Dywizyi St. Cyr.

„Obywatelu Generale. Minister wojenny złożył mi rapport o zwycięstwie, które odniosłeś nad lewym skrzydłem armii Austriackiej. Przyjmij za dowód moiego ukontentowania piękny pałasz, który w dniach bitwy nosić będziesz. Donieś żołnierzom pod komendą twoją zostającym, iż jestem mocno z nich kontent, i spodziewam się jeszcze więcej podobnych doznawać uczuciów. Minister wojenny wyda dla ciebie patent pierwszego Generała Leutnanta armii *Włoskiej*. Polegay na moim szacunku i przyjaźni.”

(Podpisano) *Buonaparte*.

Wistocie samey na wniosek Konsulów komisyje prawodawcze przed rozeyściem swoim dekretowały, iż odtąd dnie tylko 14 Lipca i 1 Vendemiaire jako święta narodowe obchodzone będą. — Dnie przeto 21 Stycznia i 10 Sierpnia procz wielu innych są opuszczone.

Wszystkie księgi wotow za i przeciw Konstytucyi zostaną spalonymi.

Roudonneau jest księgarz, u którego znaleźć można wszystkie prawa od początku rewolucyi uchwalone, i u którego na zbior dzieł podobnych prenumerować się można. Przed kilku dniami przyszedł jakiś człowiek do niego dla kupienia nowej Konstytucyi. Prosił go potym, aby go wpisał do rejestru swoich prenumeratorów na wszystkie dalsze jakie będą uchwalone Konstytucye, nakoniec wyjął z kieszeni kartkę, na której zapisany był adress do niego, i prosił, aby pod tym adresem przesyłane mu były za każdą razą wspomniane konstytucye.

To przypomina jednego księgarza w roku 1793. który w przesyłaniu exemplarów Konstytucyi roku tego, gdy więcej nad cenę dzienników płacić od nich na poczcie musiał, skarżył się mocno na to, utrzymując, iż i Konstytucya jest dziełem peryodycznym.

Kolportorowie przedają teraz nową Konstytucya na rozmaitym papierze, i z rozmaitym drukiem podług większej lub mniejszej ceny. To dało niedawno powód do osobliwych rozmowy między kolportorem i kupującym. Gdy ten ostatni wzięwszy w rękę Konstytucya i niespodobawszy sobie edycya nie chciał iey kupić, kolportor rzekł: *a jeżeli W Pan niechcesz tej, to ja znajdę inne.*

Buonaparte wprowadza się do zamku *Thuileries*. Czyni ón podobnie (mowią tutey-

sze dzienniki) iak ludzie czynić zwykli w czasie obleżenia. Postawiają się w tym miejscu w którym właśnie bomba upadła, w pewney nadziei, iż druga bomba w tym miejscu nie uderzy.

Zona iego nosi teraz suknie z samych materiyow Fabryk *Lyonskich*, a sam *Buonaparte* oświadczył, iż z niechęcią przyjmować będzie u siebie damy w białe musliny ubrane, z tego powodu materye *Lyonskie* na 5 procent wyżej się podniosły. Jest to myśl równie patryotyczna iak polityczna, gdyż przez to *Buonaparte* zyskuje dla siebie przyjaźń mieszkańców *Lyonu*, którzy od kilku lat dla rozmaitych ucieniężeń iakie ponosili bardzo dotąd rozjątrzeni byli przeciw Rewolucyi.

Buonaparte w domu inwalidow kazał wygotować oddzielną salę dla żołnierzy którzy z *Egiptu* z wzrokiem utraconym powrocili. Sławny okulista *Forlenze* będzie do tego użytym. *Ludivik IX.* powrociwszy z *Egiptu* założył równie szpital *de Quinze Kingt* dla ślepych.

Egipt zawsze jest w sercu Pierwszego Konsula. Gdy kto przychodzi z prośbą iaką do niego, pierwszym zapytaniem iego jest. *Czy chcesz iechać do Egiptu? bo inaczej nie mam czasu.*

Poussielgue generalny administrator skarbowy w *Egipcie*, za zezwoleniem Konsulów, powraca do *Francyi*. Na miejsce iego poiedzie tam Ob. *Lafsale*.

O wniysciu Generała *Desaix* do wyższego *Egiptu* i korzyściach nad *Murad Bejem* i kupą *Arabow* od czerwonego morza i *Kosir* przybyłych, wyszedł obszerny rapport Generała *Stont* pod dnem 7. Sierpnia. Jeszcze z *Kairu* posłał mu *Buonaparte* piękny pałasz z napisem: *Zdobycie wyższego Egiptu*. — Wprzod dał mu w podarunku nóż *Turecki* dyamentami osadzony z napisem: *Zdobycie Malty*. — *Bitwa pod Chebreris*. — *Bitwa pod piramidami*.

Pałasz który Generał *St Cyr* otrzymał, jest niezmiernego szacunku tak przez materyał, iak robotę swoją, gdyż był przeznaczony na podarunek dla *W. Sultana*.

Trzey Konsulowie wydali do mieszkańców *St. Domingo* proklamacya przez Pierwszego Konsula podpisaną, wktórej wyrażaia, iż osady *Francuzkie w Ameryce, Azyi i Afryce* dla odmienności położenia i klimatu nie mogą być naturalnie przez iednostayne prawa zarządzanemi. Dla tego stosownie do nowej Konstytucyi otrzymają wkrótce oddzielne prawa. W zasadach wolności i równości dla *Murzynow*, żadne naruszenie nie ma być popełnione.

Sesyye Kommissyow prawodawczych zakończyły się następującymi dekrety:

„Ob. *Thomas Thomé* i *J. B. Poiret* którzy na dniu 10. Listopada obronili pierwszego Konsula *Buonaparte* przeciw wymierzonym na niego w *St Cloud* ciosom, w dowód wdzięczności Narodu odbiorą pensyi roczney 600 frankow.

Na ostatnie 9. miesiące roku 8. przeznaczone są następujące kredytowe summy: 2,400,000. frankow dla nowego Ciała Prawodawczego, 1,312,500. dla Trybunatu, 1,080,000. dla trzech Konsulow, rachując w to 750. tysięcy frankow na tajne wydatki, na poprawę i upiększenie pałacu *Thuileries* 300,000. frankow &c. &c.

Ciało Prawodawcze i Trybunat obiorą jednego Prezydenta i 4. Sekretarzow. Będą mieć policyą w fali sesyow swoich, równie iak wewnątrz całego obwodu mieszkania sobie przeznaczonego. Straż ich honorowa będzie zostawać pod ich zarządzeniem, równie zewnątrz iak wewnątrz obwodu swojego. Policya ich rozciągać się będzie tak do własnych członkow, iak do osób sesyom ich przytomnych. Członki ciała prawodawczego zbiorą się na dzień 1. Stycznia.

Ciało Prawodawcze i Trybunat mają mieć dwóch sekretarzow Redaktorow w czarnych ubiorach, tudzież posłańcow stanu, z których jeden od Ciała Prawodawczego w sukni ciemnoniebieskiej, a od Trybunatu w iasno niebieskiej chodzić będą.— Wszyscy urzędnicy Rządu ubior własnym kosztem sprawiać sobie będą.

Nakoniec *Berenger* i *Jaqueminot* mieli moży na pochstałę terażniejszego rzeczy porządku i *Buonaparty*. Powierzyliście mu (rzekł ostatni) dośtoyność *Washingtona*, lecz wyższy od niego w wojnie, wkrótce przewyższy go jeszcze u steru Rządu. Było rzeczą koniecznie potrzebną oddać mu tak wielką władzę, w czasie kiedy walczyć musimy z wielkimi Mocarstwami.

Regnier Prezydent zakończył sesyie mową, w ktorey wyraził: „Obowiazkiem waszym było skrocić rząd tymczasowy. Trzeba się pośpieszyć z okazaniem *Europie* rządu trwałego. Dzielnym także iac się należy środków przeciw wewnętrznym nieprzyjaciołom w departamentach zachodnich. Nie lękaycie się aby Narod miał to wam za przestępstwo, iż nie czekaliście na zupełne woli jego względem Konstytncyi oświadczenie. Narod przed wszystkim chce tego, abyście go uratowali, a dni 18. i 19. *Brumaire* podały wam środki wtey mierze.

Powszechnie ukontentowanie z iakim Konstytucya w tym wielkim okręgu (*Paryżu*) przyjęta została, jest rękoymią podobnego przyjęcia we wszystkich innych departamentach.

Uważają tu iż dla przywołanych z deportacyi, miała do stawienia się przeznaczone są w dalekiej odległości od ich terażniejszego siedliska. W reszcie wszyscy są przywołani czy to z *Kajenny*, czy z *Oleron*, czy też ci, którzy z początku usuneli się od deportacyi, i odtąd widzieć się nie dali, iak *Carnot*.

Rzecz iednak dziwna, iż na tey liście znajduią się i tacy, których śmierć za rzecz pewną z *Kajenny* była doniesiona, iak *Pastoreta*, *Barbé Karbois*. Czyli to więc jest jeszcze rzeczą niepewną, czyli rząd chce tym sposobem sławę nawet po śmierci osobom tym przywrócić, czas okaże.

Zdaie się, iż *Ramel*, *Camille Jourdan*, *Imbert Colomes*, i *Pichegru* jeszcze Rządowi podeyrganemi się być zdaią, gdyż nie są na liście.

Minister sprawiedliwości doniośł, aby prawa względem dawney szlachty i krewnych emigrantow, wyłączające ich od urzędow publicznych odwołane były. Lecz Rada Stanu oświadczyła, iż gdy w nowey konstytucyi już są oznaczone przypadki w jakich prawa obywatelskie utracają się, przeto rzecz ta sama się rozumie i prawo w tey mierze byłoby zbyt czynnym, dla tego też Senat konserwatorow mianował wiele osob, które podług praw dawnych, od urzędow byłyby wyjętemi.

Bywszy Margrabia *de Girardin* właściciel *Ermenonvillu* wybranym został do Trybunatu.

Cała Publiczność *Paryzka* pospiesza oglądać wyborne dzieło sławnego Malarza *David*a wyobrażające *Sabinki*, i wystawione od kilku dni w *Luwrze*. Na tym obrazie znuyduie się 80 Figur, z których znaczniejszych 15. Malarz obrał ten moment w którym *Sabini* rozgniewani wydarcie sobie Corek, znajduią się w obecności *Rzymian*, z któremi się potykać przyszli. Małżonki *Rzymian* stawiają się Matkami pokazują *Sabinom* swoje Dzieci i swoich Mężow, a dway tych Narodow Naczelnicy *Tacius* i *Romulus* nawzajem bliscy walczenia, na widok tey tkliwej sceny, wstrzymują swoje zapędy. Zapewniają, iż autor cztery lata nad tym obrazem pracował

Mocno tu jest czytane pismo nowe pod tytułem: *Rzut oka na Francyą w roku 1799*. wyszło od Rządu terażniejszego, i wystawia wszystkie błędy przeszłego Dyrektoryatu w

okolicznościach tak wewnętrznych jako i zewnętrznych, np. zbytne pretensje czynione w *Raſtaſ* pomimo ŒaboŒci sił, odmówienie powrotu emigrantom *Belgiſkim* Œosownie do traktatu w *Campo Formio*, na koniec wyŒawia *Buonapartego* jako iedynie zdolnego do uratowania oyczyzny.

Znaczniejsze z pisma tego wypisy s¸ następujące:

„Sprawiedliwie mowiono, i¸ Rzplta *Francuzka* w kilku latach przebiegła wŒysŒkieperydy RzeczyŒpolitey *Rzymſkiej*. W momencie okt¸rym wŒpominamy, była iu¸ bliska upadku. Lud *Francuzki* d¸ugo przez rozmaite miotany fakeye, przyszedł iu¸ wzgl¸dem interesów publicznych do naywŒyŒszego Œopnia obojętnoŒci, na Œwoich przewodnikow z wzgard¸ i nienawiŒci¸ spogl¸dał. G¸ęboka zaraza Œka¸iła wŒysŒkie cz¸Œci R¸¸du, zacz¸wŒy od Dyrektora kt¸ry k¸dł cen¸ na Œwoie audyencye, a¸ do vice-liwranta odprzedaj¸cego armiom ŒywnoŒci kt¸re im ukradł. Niezmierne zdzierŒtwa oprócz zwyczajnych i nadzwyczajnych podatk¸w, poch¸oneły w kilku latach przeszło 12. miliardow (12,000. million¸w). Powszechna wzgl¸dem w¸ŒnoŒci niepewnoŒć, umniejszyła przez po¸ow¸ Œacunek d¸br nieruchomych; przez upadek aŒŒygnatow znikneło w r¸ekach partykularnych kilka miliardow umieszczonych na hipotece, a bankr¸tstwo 18. Fructidora zniszczyło przeszło 200. milionow dochodu; w roku zaŒ 1799. mo¸na rachować do 1200. milionow zmniejszonych ma¸tkow prywatnych przez wypadki rewolucyjne, zacz¸wŒy od naybogatszego w¸Œciciela gruntuwego, a¸ do naydrobniejszego przekupnia. W tym to rzeczy Œanie R¸¸d zamierzył Œobie doprowadzić do 6 lub 700. milionow podatki publiczne.

Kraie zawoiowane przywiedzione były do tego Œamego Œopnia wycieñczenia przez łupieŒkich kommiŒarzow, kt¸rych R¸¸d za Œwemi armiami wyŒyłał. Wybrano z krajow *Belgiſkich* przeszło 400 millionow, z *Hollandyi* wi¸cey ni¸ 300. millionow, z *W¸loch* blisko 500. millionow, z *Helweeyi* z ok¸dem 80 millionow, z lewego brzegu *Renu* przeszło 100. millionow, a armie *Francuzkie* zawsze prawie zoŒtawaly w naywi¸kszym niedoŒt¸tku, obok tych Œosow Œłota i srebra wydartego na Œwoie imie i pod Œwemi oczami.

Wsrzod tego okropnego Œtanu Œwoiego. R¸¸d *Francuzki* chciał ieŒzcze narzuc¸ w *RaŒtaŒ* warunki pokoju. — Dyrektorowie odmienili zupełnie *status in quo* we *W¸łoszech* i w *Szwajcaryi*, i wymagali od *AuŒtryi* dochowania traktatu w *Campo Formio* zawartego przed n¸iechaniem Œtanow *Papiezkich*, i *Helweeyi*. Zro-

bili now¸ wojn¸ nieuchronn¸, i byli przyczyn¸ nowey koalicyi przeciwko *Francyi*. Cała Europa o tey koalicyi wiedziała, oni tylko sami o niey zdawali Œię niewiedzieć; zbierały Œię ju¸ ogromne na wielu mieyŒcach armie, a ton Dyrektorow *Francuzkich* na kongreŒŒe *RaŒtaŒzkim* był zawsze jednakowy. Niedopełnione ich armie przez opanowanie kroleŒtwa *Neapolitañskiego* rozci¸gni¸te były w linii przeszło 700. mil d¸ugiey, i nie pyta¸c Œię jaka była liczba ich i nieprzyaci¸Œkiego wojska, wypowiedzieli nagle wojn¸ *AuŒtryi*, i rozkazali wkroczyć w po¸udniowe *Niemcy*, do *Gryzonow* i do *Tyrolu* (Opisui¸e potym Œily *Francuzkie* odwo¸ui¸c Œię w tym do usprawiedliwienia, kt¸re wydał Gener¸ł *Jourdan*, i i¸kie były Œutki tey wojny.)

WyliczywŒy potym wŒysŒkie dawnego Dyrektoryatu b¸d¸y tak co do wewn¸trzyney Administracyi, i¸ko te¸ co do Œosunkow z obcymi MocarŒtwy, przebiega wŒysŒkie epoki.

Przeciwn¸ wojny wypadki, wzgarda publiczna, i zupełne Œkarbu wyniszczenie przepowiedały oŒtatni¸ godzin¸ ich w¸ladzy. RojaliŒci i Jakubini tak z Œob¸ niezgodni w prawid¸ach, lecz zawsze jednomyŒlnie pragn¸cy k¸ł¸k woiennych i¸ko iedynego po¸lug nich Œr¸odka do doŒ¸pienia Œwych zamiarow, podchlebiałi Œobie z wi¸ksz¸ i¸k kiedy pewnoŒci¸, i¸ iu¸ Œaneli przy celu Œyczeñ Œwoich. OŒtatni mniej liczni, lecz czynniejsi, i bardziej od tamtych przedŒiebiorcy, byli iu¸ w momencie odebrania znowu Œteru R¸¸du. K¸Œki armioy były dla nich powodem do og¸łoszenia Oyczyzny w niebespieczeñŒtwie i uchwycenia wielkich Œr¸dkow Roku 1793. Planem ich było, obalić Dyrektoryat, wy¸l¸czyć z Ci¸ła prawodawczego 250 członkow, zo¸ożyć z pozoŒtał¸ey resztey Konwency¸ narodow¸, uformować wydział ocalenia publicznego, uŒt¸nowić KommiŒarzow po departamentach i w Armiach, przywr¸ocić Kluby dla uŒt¸lenia opinij i dla dzielniejszego kierowania cał¸y machiny r¸¸dowey. Taki był w pocz¸tkach Pa¸dziernika Œtan rozmaitych partyow, gdy *Buonaparte* Œanał nagle na politycznym Teatrze z ca¸¸ okaza¸oŒci¸ wojownika przez wielkie zwycie¸twa i przez wielkie w¸Œawione prace. WŒysŒkich oczy zwrociły Œię na niego, zewŒ¸ad uznano potrzeb¸ wsparcia od Cz¸łowieka kt¸ry Œobie ziednał mi¸oŒć wojska i Œacunek publiczny. Ka¸dy podchlebiał Œobie przyci¸gn¸c go do Œwoiey partyi, i nieoszcz¸dzał ku temu ani za¸biegow, ani przymieñ, ani ofiar ani podchleŒtwa. RojaliŒci oŒ¸dzili go godnym do przywrocema Monarchij kt¸ra była ich iedynym Œyczeniem. Jakubini mni¸mali go zdolnym do wŒp¸lney utrzymywania Œprawy. Republika-

nie domyślali się, iż jego chwała przywiązana była do utrzymania Rzpltey, i szło tylko o powierzenie mu potrzebnych do tego środków. *Buonaparte* wysłuchał propozycje które mu zewsząd czyniono, a po jednomieścielnym onych rozbiórce, skłonił się na stronę partyi, w ktorej widział nayoświecieńszych i nayostronpieńszych ludzi. W dniach 18 i 19 Brumaire dowiódł że się nie oszukano, iż partya do ktorej ón się przychylił, zwycięstwo otrzymać musi. Byłoby niesprawiedliwością sądzić o jego zdaniach i o jego zamiarach podług tego co dotąd uczynił lub postanowił podczas niejakiey przerwy, lub tymczasowego Rządu do którego się w trzeciej części przykładał. Teraz dopiero, co po swojej Instalacyi jako pierwszy Konsul uczyni, bezstronny dzieiopsis będzie kiedyś mógł osądzić w nowey drodze którą dla siebie otworzył.

Redaktor zawiera w sobie ciekawą treść negocyacyow w *Selz* prowadzonych, równie jak propozycje przez *Hrabiego Cobenzl* podawane i przyjęte.

Pałac *Równości* jest teraz wyczyszczony od graczy, i dla Trybunatu wyporzadzony.

Sieyes przyjął podarowane mu dobra *Crosne*, i podziękował za nie w krotkim liście.

Ducis podziękował za miejsce w Senacie, z tego powodu Senat uchwalił, iż stosownie do konstitucyi, wybor nowy podług przepisane go kształtu odbywać się będzie, to jest, iż Pierwszy Konsul, Trybunat i Ciało Prawodawcze oddzielnie podadzą po jednym kandydacie, a Senat z pomiędzy nich jednego wybierze.

Sławny *Daubenton* na festyi Sanatu paraliżem został naruszony.

Podług nowego urządzenia policyi, wszelkie szynki, kawiarnie i traktyernie o godzinie 10 w nocy zamknięte być mają.

Institutowi Narodowemu podano do roztrząśnienia jeden wynalazek, podług ktorego niem i głusi na fortepianie grać mogą.

Nasze listy loteryjne zamykane teraz bywają dniem przed ciągnięciem loteryi, gdyż w czasie ostatniego ciągnięcia, wzięty w pół godziny potym los, wygrał 200,000. liwrow. Los został zapłaconym, lecz Administratorowie są skaffowani.

Przyłączenie 4 departamentow *Reńskich* do krajow Rzpltey już jest zupełnie uchwalone.

Tuteysze pisma głoszą o kłotniach między Xiążciem pokoju i ministrem *Urquijo* w *Madrycie* zaszły.

Konsulowie uchwalili, iż przez całą zimę 30 tysięcy frankow obroconych będzie dla mularzow i innych rzemieślnikow, w celu użycia ich do robot publicznych. Tym sposobem

skrzydło jedno biblioteki narodowey naprawionym zostanie.

Konsulowie zamysłają także o sposobie całkowitego zniesienia żebractwa.

z *Konstantynopola* d. 28 *Listopada*.

Ali Bafza *Janiny* pomimo Fermanu Nayaższej Porty, popiera swoy zamiysł oswobodzenia bywszych wysp *Weneckich*, i wyparcia z nich woysk *Moskiewskich*. Tym końcem zaciąga wiele woyska, i okazuje przedsięwzięcie uderzenia na *Korfu*. Mowią, iż ma w zamiarze uczynić swoje wielkorządtwo niepodległym, i powiększyć go bywszemi wyspami *Weneckimi*. Porta zagrożona dziś nowym buntem ze strony *Basmana-Oglu*, nie ma żadney siły do wystawienia przeciwko tym *Baszom*, i nie może nawet wstrzymać łupieństw *Rozbojnikow Romelij*, którzy napadają na okolice *Adryanopola* i *Konstantynopola*.

z *Strazburga* dnia 25 *Grudnia*.

Rozmaite korpusy woysk *Francuskich* które rozstawione były w okolicach naszych, odebrały tego poranku rozkaz udania się do marszu jeden ku nowemu *Brisach*, inne ku *Landawie*. Głowna kwatery lewego skrzydła Armij *Reńskiey*, przeniesioną została do *Haguenau*.

z *Wezel* dnia 26. *Grudnia*.

Tuteysze okolice są świadkami ustawicznych przechodow woyska *Francuskiego* przychodzącego z *Hollandyi*, które ciągnie powyżey *Renu*.

Ten marsz nie każe obiecywać bliskiego pokoju, lez dziwnieyszą jest rzeczą, iż woyska *Batawskie* udają się do *Arnheim*, *Zutphen* i *Zwoll*, nie wiadomo co one tam robić zamysłają.

z *Stutgardu* d. 28 *Grudnia*.

Listy z *Bregenz* pod dniem 21 donoszą, iż *Francuzi* czynili rozmaite poruszenia poniżey jeziora *Konstancyeńskiego*, i zapewniają, iż Generał *Baron de Petrasch* donosząc o tym Rządowi *Tyrolskiemu*, ostrzegł ażeby na najpierwszy znak milicje krajowe były w gotowości do marszu.

z *Hagi* dnia 2. *Stycznia*.

Ob. *Otto* sprawujący dotąd interesy *Francuskie* w *Berlinie* przyjechał tu w tych dniach.

Nowy traktat z Rzpltą *Francuską* będzie zawarty, na mocy ktorego Rzplta nasza więcej nad 10 tysięcy *Francuzow* na żołdzie swoim utrzymywać nie będzie. Za to Rząd nasz przyrzekł zaliczyć dla Rzpltey *Francuskiej* kilka millionow. Bankierom *Condere*, *Brands* i *Changuion* dozwolono wywieść z kraju 200,000 dukatow a kupcowi *Houy* z *Amsterdamu* 80 tysięcy.

Konstitucya nowa *Francuska* została tu już zaprzysiężona przez woysko *Francuskie*, przysięgę odbierał tymczasowy kommandant General *Desjardins*.

D O D A T E K

DO

GAZETY KORRESPONDENTA

Z WARSZAWY DNIA 17. STYCZNIA ROKU 1800. w PIĄTEK.

z Paryża dnia 31. Grudnia.

Wyrok Konsulatu pod dniem 4. Nivos
(25. Grudnia.)

Konsulowie Rzpłtey zważywszy, iż Artykuł 87. Konstytucyi wyraża: Dane będą nadgrody wojownikom, którzy walcząc za Rzpłtą, oddadzą iey znakomite usługi; a chcąc oznaczyć sposób i rodzaj tych nadgrody, wysłuchawszy rapportu Ministra wojennego, stanowią co następuje:

Artykuł I. Osoby niżej wyrażonych stopniów, którzy się zalecą przez znakomitą czynność, odbiorą 1.) Grenadyerowie i Żołnierze karabiny honorowe nabijane srebrem. 2.) Dobosze pręty honorowe nabijane srebrem. 3.) Wojownicy konni muszkiety honorowe także ze srebrem. 4.) Trębacze, trąby honorowe srebrne. Te karabiny, pręty i trąby mieć będą napisy tych wojskowych którzy ie od odbiora, z wyrażeniem postępu za który na nie zasłużą. — II. Nayzręcznieysi kanonierowie, którzy w czasie bitwy największe oddadzą usługi, odbiorą złote granaty, które nosić będą przy swojej sukni. — III. Każdy wojskowy odbierający jedną z tych nadgrody, odbierze na dzień po 5. centimów nad swoją płacę. — IV. Każdy wojskowy który zdobędzie chorągiew nieprzyjacielską, wezmie w niewolę wyższego officera, najpierwszy opanuje armatę, będzie miał prawo do wyżej pomienionych nadgrody. — V. Dane będą pałasze honorowe officerom i żołnierzom dystrygującym się przez nadzwyczajne czyny waleczności, lub którzy bardzo ważne oddadzą usługi. Każdy wojskowy który odbierze pałasz honorowy, mieć będzie płacę podwoyną. — VI. Generałowie kommanderujący obowiązani są nazajutrz po bitwie na żądanie Generałow pod niemi służących lub Szefow korpusowych, wydać patenta na fuzye, karabiny, muszkiety, granaty, pręty i trąby honorowe. Ułożony dziennik zaświadczy że osoby mające prawo do pomienionych znakow. Ten dziennik zostanie niezwłocznie odeślany Ministrowi wojennemu, który natychmiast pomienione nadgrody porożysłać każe. — VII. Liczba nadgrody nie będzie mogła prze-

chodzić 30. na jedną pułbrygadę i jeden regiment artylleryi, a połową mniej na regiment konny. — VIII. Żądania o pałasze przesyłane będą do Ministra wojennego we 24 godz: po bitwie. Tych pałaszow nie będzie mogło być więcej we wszystkich armiach iak 200. — IX. Dzienniki spisane przez Szefow korpusow i Generałow kommanderujących armią, wymieniać będą prawa każdej osoby do jednej z tych nadgrody, i natychmiast zostaną drukowane, ogłoszone, i za rozkazem Ministra wojennego do armiiw posłane. (podpis:) *Buonaparte*.

Proklamacya Konsulow do mieszkańców departamentow Zachodnich pod dniem 8. Nivos. (29. Grudnia.):

„Rezbożna wojna zagraża zachodnim departamentom powtornym pożarem. Jest obowiązkiem pierwszych urzędników Rzpłtey wstrzymać go i ugasić w własnym iego siedlisku, lecz niechęcią używać siły, aż po wyczerpaniu sposobow namowy i łagodności. Sprawcami tych zamieszkań są zdraycy zaprzędani *Anglij*, narzędzie iey zapalczywości, lub łotry, którzy w zaburzeniach domowych nie szukają iak tylko żywiołu i bezkarności swych zbrodniow. Takich ludzi Rząd nie winien ani oszczędzać, ani im swoich prawideł przekładać. Lecz znaydują się szacowni dla Ojczyzny Obywatele fortelami ich uwiedzeni; dla tych to obywatelow cnota i oświecenie jest zostawione. Ogłoszone i uskutecznione były niesprawiedliwe Prawa; arbitralne czyny zastraszyły bezpieczeństwo obywatelow i wolność sumienia; wszędzie zapisywano w fatalną listę obywatelow, którzy nigdy nie tylko z Ojczyzny, ale z własnych nie ruszyli się domow; zgola największe zasady towarzyskiego porządku były zgwałcone. Dla naprawienia tych bezprawii i błędow Rząd na świętych zasadach równości, wolności i reprezentacyi zagruntowany, ogłoszonym i od całego narodu został przyjętym. Stateczna wola, interes i chwala najpierwszych urzędników poda im sposoby zagojenia tych ran *Francyi*, a ta wola okazuje się we wszystkich czynnościach, które dotąd przez nich są uskutecznionemi. Tym

sposobem szkodliwe prawo pożyczki, i szkodliwsze jeszcze prawo zakładników zostało zniesione, a deportowani bez sądu obywateli oddani są swoim familiom. Każdy dzień sprawiedliwym jakim czynem naznaczony będzie, a Rada Stanu besprześcannie pracuje nad przerebieniem Praw i szczęśliwym podatkom publicznych układem. Konsulowie oświadczają przytym, iż wolność obrządków jest zawarowana przez Konstytucyę: iż żaden Urzędnik naruszyć iey nie może; i że nikt nikomu nie będzie mógł powiedzieć: *Ty będziesz zachowywał taki obrządek; ty tylko w tym dniu będziesz go mógł sprawować.* Wszytkie departamenta zarówno powinny być powszechnym prawom podległe; ale pierwsi Urzędnicy zwracać będą szczególniejszą swoją troskliwość i starania na rolnictwo, rękodzieła i handel. Rząd przebaczy żalującym za swoje przewinienia, lecz surowo ukarze tego, ktokolwiek po tym ogłoszeniu ważyłby się jeszcze najwyższej Narodu woli sprzeciwiać. *Francuzi*, mieszkańcy Departamentów zachodnich, połączcie się w około Konstytucyi, która postanowionym przez siebie Urzędnikom nadała równie się, iako i obowiązek wspierania wszytkich Obywatelów, i która ich zarówno od niestałości i nadużycia Praw zabezpiecza. Niech ci którzy pragną uszczęśliwienia *Francyi*, oddziela się od ludzi którzy przez obłąkanie chcieliby ich wydać pętom przemocy, lub obcemu panowaniu zaprzędać. Niech enotliwi wśiow mieszkańcy powroczą do swoich siedlisk i pożyteczney pracy, niech się nie dadzą uwodzić namowami tych, którzyby ich chcieli pod feudalne powrocić ufrawy. Gdyby pomimo przedsięwziętych odrządu środków znaleźli się jeszcze ludzie ważący się wszczynać wojnę domową, natenczas dla pierwszych urzędników zostałaby się smutny, lecz potrzebny środek użycia siły. Lecz nie, wszyscy tylko jedno czucie mieć będą, czucie miłości Ojczyzny. Kapłani Boga pokoju będą najpierwszemi przywódcami pojednania i zgody; niech mówią do sere językiem, którego się nauczyli w szkole swojego mistrza; niech idą do otwierających się dla nich świątyniów składać wraz z swymi współzłożnikami ofiarę, która zagładzi zbrodnie wojny i krew przez nie przelaną.

(Podpisano) Pierwszy Konsul *Buonaparte*.

Wyrok Konsulów pod dniem 7. Frimaire

(28. Grudnia.)

Konsulowie Rzpłtey na mocy dzisiejszey Proklamacyi stanowią: Art. I. We wszytkich okregach przez armią *Angielską* zajętych, przez całą dekadę po ogłoszeniu dzisiejszey Proklamacyi Konsulów i przyłączonych do niej wyroków, wszytkie kupienia się insurgentów

ustaną, i każdy mieszkaniec do swego weydziedlika. — II. Broń wszelkiego rodzaju mianowicie armaty i karabiny dostarczone przez *Anglików*, złożone będą w miejscach i sposobem przez Generała *Hedouville* przepisany. — III. Całkowita i zupełna amnestya dana jest mieszkańcom zachodnich Departamentów za wszytkie przeszłe zdarzenia, i nikt z tych którzy się przyłożyli do zaburzeń, nie może być z tego powodu napaftowanym. — IV. Okręgi które pozostaną w buncie, wyięte będą przez Generała *Hedouville* z pod Konstytucyi, i uważane za nieprzyjaciół *Francuzkiego* Ludu.

(podpis:) Pierwszy Konsul *Buonaparte*.

Konsulowie nakazali ażeby exekwie za *Piusa VI.* który nieodebrał żadnych honorów pogrzebowych, odprawiły się sposobem stołowym do godności Narodu *Francuzkiego*, do czułości charakteru Narodowego, i ze wszytkimi względami winnemi człowiekowi który zajmował jeden z pierwszych stopniów na ziemi, i iako szanownemu przez swoje nieszczęścia starcowi.

(*Monitor.*)

Imiona tych, którzy Prawem 19. Fructidor na deportacyą byli ikazani, a w wyroku odwołującym dnia 6. t. m. nie zostali umieszczonymi, są następujące: *Bayard-Blin; Cadroy, Ferrant-Vaillant, Henry-Larivière, Imbert-Colomes, Camille-Jourdan, Lacarriere, Lemerer, Mayard, Pichegru* (wszyscy z Ciała Prawodawczego) *Miranda* (Generał), *Ramel, Suard i Desfontaine* (czefowie policyi pod *Cochonem*) *Vauvilliers i Villot*.

Monitor donosi, iż od 28. Grudnia sam tylko jego dziennik będzie urzędowym dziennikiem, i że jest umocowany do ostrzeżenia o tym swoich Prenumeratorów.

Generał *Murat* kommandant gwardyi Konsularney bierze ślub w przyszłą dekadę z jedną z siostr Konsula *Buonaparte*.

Terazniejszy Ciał Prawodawczy ma w sobie 150 Członków z Rady 500, 100 z Rady Starzych, 19. z bywszey konwencyi; 16. exprawodawczych, czyli konstytucyjnych, i 15 obywatelów, którzy sprawowali urzędy lub funkcyje Republikantkie.

Generalni Prefektowie Rządu mianowani będą przez Pierwszego Konsula na liście wybieralney, odbierać będą od ministrów i przysłać Prefektom okregow prawa, wyroki, urządzenia, i tych exekucyi dopilnować mają. Posrednicze kancelarye składać się mają z trzech członków wybranych przez Pierwszego Konsula; te rozdzielać będą kontrybucye pomiędzy okręgi, i zatrudniać się ich dozorem wraz z Konsulem generalnym. Prefektowie okregow zależą od nominacyi Pierwszego

go Konsula, i mają od Prefekta generalnego odbierać wszystkie Akta władz konstytucyjnych i one ułkutecznić. Administracye okręgowe składają się z trzech członków, ci rozdzielają kontrybucye pomiędzy wszystkich obywatelów, i wraz z Prefektem zarządzają okręgiem. doglądają bezpieczeństwa publicznego i zabespieczenia praw każdego z członków okręgu, oraz wypłaty kontrybucyow i ich użycia.

Rada Stanu na ostatniej swoiey sefssyi przyjęła projekt wyroku Konsularnego, znoszącego wszystkie uchwały Administracyow przez które otworzenie mieysc poświęconych obrządkowi było zakazane w inne dni oprócz Dekady.

Inny wyrok przez też Radę przyjęty wyraża: iż wszyscy Urzędnicy publiczni, kapłani obrządkow, nauczyciele i inne osoby, które Prawami poprzedzającymi konstytucyą, do przysięgi były obowiązane, ułkutecznią ten obowiązek przez następujące oświadczenie: *Przyrzekam wierność dla Konstytucyi.*

Trzeci wyrok zawiera w sobie: Iż okręgi, które w pierwszym dniu roku II. były w posesssji domow poświęconych obrządkom, zostaną się przy nich pod dozorem władz konstytucyjnych podług praw 11. Prairial r. 3. i 17. Vendemiaire r. 4. byle tylko też domy nie były jakimkolwiek sposobem zamienione, i ażeby ci, którzy onych nabyli, niedoznali w tym żadney niespokojności.

Przyjaciel Praw zapewnia, iż G. *Hedouville* zgodził się z szefami Szuanow na traktat pacyfikacyi, który został przez Konsulow potwierdzony, i ma być do G. *Hedouville* przez synowca iednego konsyliarza Stanu przyślany. Za miesiąc więcej o tym wiedzieć będziemy.

Przeznaczają tu za Konsyliarzow Stanu *Carnota* i *Cochona* iednego do intereffow wojennych, drugiego do Policyi.

G. *Mack* znajduje się w Paryżu i był bardzo dobrze przez *Buonaparte* przyjętym.— Ob. *Rival* ma się udać do *Stokolnu* w urządzie Ambassadors, i zastąpionym będzie w *Cassel* przez Ob. *Desportes*.

Liczba wotow *Paryzkich* za przyjęciem Konstytucyi, nierachując inwalidow i garnizonu była wczora 32 tyłsice, za odrzuceniem iey 14. Jeden Obywatel podpisał się w dwóch regestrach za i przeciw Konstytucyi mówiąc: *Nie wiemy co może nastąpić.*— Ekskluzyne Systema drukow jest zaniechane. Konsulat ma swego i Trybunat swego drukarza. *Didot* starszy jest drukarzem Konsulatu.

Liczbę Insurgentow doprowadzono do 150 tyłsicy ludzi, lecz można ją śmiało zmniejszyć do połowy, i uważając, iż iest 7 lub 8 szefow insurrekcyi, a zatym żadnego w ich zamiarach porozumienia, żadnego połączenia środków, można się przekonać, iż nigdy armia insurgentow nie zbierze się razem do wydania bitwy, i iak powiedział *Hedouville* trudniej iest ich znaleźć niżeli pobić. Rzplta wystawia tylko iednego człowieka do traktowania, Insurgenci przeciwuie mają kilku oddzielnych szefow. Wszystkie nieszczęścia które zaszły po zawartym Armistitium między Republikanami i Szuanami, pochodziły z tēy między Insurgentami niezgody. (*Courrier universel.*)

Röderer odtąd iak został Radcą Stanu, przestał byćdż wydawcą Dziennika *Paryzkiego*.— Dziennik *wolnych ludzi wszystkich krajow* tyle razy zakazywany, powrócił nazad do swego tytułu, lecz zachowuje się z naywyższą ostrożnością.

Konsulowie przyieli plan sobie podany względem przyozdobienia domu inwalidow czyli iak się odtąd nazywać będzie *Palacu Weteranow*. Kaplica zamieniona będzie w galeryą wojłkową, gdzie statuy *Turenniusza*, *Condé*, tudzież wodzow Republikanckich, *Hosza*, *Joubert*, *Marceau*, *Dugommier* i *Dampierre* postawione będą.

z Paryża dnia 1. Stycznia.

Obywatel *Semonville* mianowany nadzwyczajnym Ambassadorem do *Hagi*, a G. *Bernowille* mianowany w tymże charakterze do *Berlina*. Wyjeżdżają dnia dzisiejszego na swoje przeznaczenie. Ob. *Champigny Aubin* sekretarz legacyi *Haskiej* iest odwołany, a Ob. *Mariwauz* mieysceiego obeymie.— Ob. *Fitz* używany iuż w dyplomacye, wyjeżdża do *Berny*, iako sekretarz legacyi.— Ob. *Mathieu* brat bywszego Prawodawcy mianowany iest za sprawującego intereffa do *Szwabii*.— Ob. *Simon* sekretarz legacyi w *Cassel*, iest odwołany; mieysceiego obeymie Ob. *Serrurier* synowiec Senatora używany iuż do intereffow zagranicznych. Ob. *Delisle* kommissarz generalny związkow handlowych w *Szwecyi* iest odwołany; a Vice-Kommissoryat handlowy w *Stokolmie* iest zniesiony.— Ob. *Felix* Ex-Konsul w *Salonicie* mianowany iest kommissarzem generalnym handlowym w *Szwecyi*.— Ob. *Lavalette* Adiutant sprawującym intereffa w *Dreznie*, a Ob. *Delfinger* dawniej będący i prawującym intereffa w *Dreznie*, poiedzie w tymże samym urzędzie do *H. J. Darmstadt*.

Czterdziestu Dziennikarzow 19 Fructidor na deportacyą skazanych, zostają odwołanemi. *Richer-Serizy* z niektórymi innemi, nieznanymi się na tay liście.

Konsulowie nieprzyimują żadnych petycyow, i potrzeba się w tēy mierze udawać do Ministrow. Konsulowie Stanu oddali wizytę małżonce pierwszego Konsula,

z Petersburga dnia 20 Grudnia.

Mamy wiadomość, że nasz Generalissimus Xiążę Suwarow bawi się w Czechach, gdzie oczekuje na dalsze rozkazy od swego Monarchy. Dla wzmocnienia wależnej armij tego bohatera przedsiębierzcie ielt wykraiu nymocniejsze rekrutowanie.

z Zurich dnia 29 Grudnia.

Generał Moreau spodziewany tu ielt dnia dzisiejszego z Bazylei. Jedzie on w towarzystwie sześciu Generalów. Generał Lecourbe miał sobie oznajmiony iego przyjazd przez kuryera.

Kanton Zurich oraz Kantony wschodnie Szwajcarskie doznają największego niedostatku żywności. Spodziewamy się w Helwecyi tey samey Rewolucyi, iako na śląpiła 18. Brumaire w Paryżu, która nam ielt równie potrzebna. Od dwudziestu miesięcy iak izby Prawodawcze są zgromadzone, nie pracowano ieszcze nad żadną ustawą cywilną ani polityczną. Nayokropniejszy nieład panuje w skarbie, podatki nie są wyptacane, ielkarb publiczny ielt prawie próżny, a Urzędnicy nie płatni.

z Strazburga dnia 26. Grudnia.

Mowią tu, iż minister Berthier będzie mianowany Generałem en chef armij Włoskiej. Miejsce po nim ma objąć Generał Marescot, a Mafena będzie we Włoszech użyty, iako Generał Leutnant.

Od granic Austrjackich d. 30. Grud:

Do Wiednia przybyło dwóch kuryerow, z których ieden do posła Hiszpańskiego, drugi do Turckiego. Zdaie się, iż Francya wszystkich starań przykłada do odwołania Porty od koalicyi.

Papież nie ielt ieszcze obranym, największy kresk ma ielt teraz Kardynałowie Bellisomi i Albani.

Od brzegow Dunaju d. 30 Grudnia.

Słychać, iż Arcy-Xiążę Karol wkrotce z kwatery swojej do Wiednia wyiedzie.

Podług najświeższych rapportow z Pragi, armia Rosyjska ma pozostać w Czechach i Morawij, i tam odebrawszy nowe mundury i wzmocnienia wyruszy na wiosnę do Renu.

Pomimo wszelkich uzbraiań wojennych, prace około pokoju nie ustaia.

Od brzegow Renu d. 3 Stycznia

Ponieważ Xiążę Wirtemberski doniosł Rządowi Cesarowskiemu i Rzeszy, iż Stany nie tylko przystawieniu kontyngensu i Rzymskim mieściom opierają się, ale nawet po zniesieniu Seymu, zgromadzają się, przeto wydany ielt mocny dekret przeciw tymże stanom, a Xiążęcia upoważniono, aby do wykonania onego użył pomocy woyskowej od generalney komendy armij Cesarskiej.

Wiadomo ielt, iż Arcy-Xiążę Karol pisał był dawniey list do kommandanta armij Reńskiej Francuskiej, skarżąc się na to, iż Francuzi zabijali ludzi z pospolitego ruszenia Niemieckiego, nie traktując ich iako żołnierzy.

Oto ielt teraz odpowiedź Francuzka na te zarzuty Arcy-Xiążęcia.

List Generała Dywizyi Baraguay d'Hilliers tymczasowego kommandanta lewego skrzydła Armij Reńskiej do Arcy-Xiążęcia Karola z główney kwatery w Neußlad dnia 11 Grudnia.

„Generale. W tym momencie odbieram list którym mię zaszczyteliś pod dniem 29 Listopada. Nie mogę temu wierzyć, aby żołnierze Francuzcy z zimną krwią zabijali nieprzyjaciół proszących o pardon, rapporta w tey mierze tobie oddane są fałszywemi. Sprzeczne z sobą rzeczy nigdy połączone bydl nie mogą. Nie widziano nigdy w parze tchorzostwa z odwagą ani spornego czynu z szlachetnym. Żołnierze Francuzcy w tak długiey krwawey i niszczącey wojnie, nadto dali dowodow, iż umieia łączyć odwagę zwyciężyć umieiającą, z ludzkością oszczędzającą pokonanych, aby mieli bydl posądzeni o zbrodnię, o które ich przed Tobą oskarżaia.— Z resztą pewny ielt, iż Generał en chef Lecourbe moy poprzednik wydał naywyrażniejsze rozkazy do traktowania milicyow Niemieckich w równi z żołnierzami Cesarскими. Zaleciłem aby te rozkazy nymocniey przestrzegane były w dywizyi którą miałem honor dowodzić, a kupy zbroynych mieszkańcow zabrane w Odenwald przez też dywizyę, są widocznemi tey prawdy dowodami.— Bądź więc przekonany Generale, iż ta część armij Reńskiej która pod moimi rozkazami zostaie, bardziey przeięta słusnością praw Narodow, niż pogrozkami odwetu mnie uczynionemi, iedynie z powodu ludzkości i sprawiedliwości a nie z żadney boiaźni, będzie szanować te milicye Niemieckie których los wojny w ręce iey poda. Przyimiy Generale zapewnienie moiego zupełnego szacunku.

(Podpisano) Baraguay d'Hilliers.

z Manheimu dnia 4. Stycznia.

Wczoray Adjutant Xięcia Hohenlohe wraz z kommandantem tutejszym P. Tutnik poiechali na lewy brzeg Renu z depesząmi Arcy-Xiążęcia Karola, które bardzo ważne być maia. Po odbytey rozmowie z officerem Francuzkim zaraz nazad powrocili.

OBWIESZCZENIE.

Mały domek dawniey do posłessyi Salkich należący, na wychodzie z ogrodu spacerowego Salkiego po lewey stronie bramy żelazny położony, ma bydl sprzedany wraz z gruntem, na którym stoi, przez licytację: życzący sobie go nabydl, maia się stawić dnia 4 Lutego r. przyszłego iako na Terminie do licytacji oznaczonym; na Kamercu Woienno-Ekonomiczney tutejszey przed południem o godzinie 9, gdzie o warunkach, pod ktorymi przedaź ta ma nastąpić, obwieszczeni zostana i oświadczenia swoie względem oferty podadzą.— Dan w Warszawie dnia 27 Grudnia 1799 roku.

Kamera J. K. Mci Pruss Południowych Woienno-Ekonomiczna.